

BOGANMELDELSE

Ejnar Mikkelsen:

SVUNDNE TIDER I ØSTGRØNLAND

Illustreret, 238 sider.

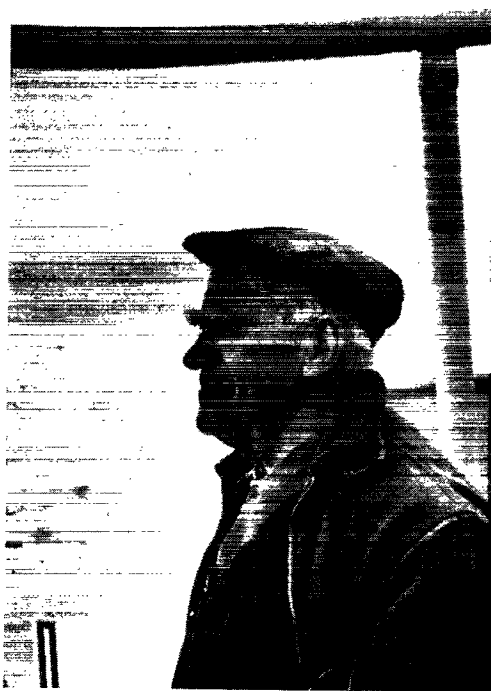
Gyldendal 1960, kr. 24,75.

En ny bog af Ejnar Mikkelsen – det lyder næsten utroligt – den femte i rækken af vor berømte nestors erindringer, skildrende tiden fra 1933 til idag. De foregående fire bind har givet os den unge, forvovne eventyrer, der aldrig lod sig standse af noget som helst. Han ville være med til at bane nye veje i den arktiske ødemark, vinde nyt land for Danmark og skabe grønlanderne nye fangstfelter. Vist aldrig har man set ide og handling følges ad så trofast og sammenbidt hånd i hånd som hos den altid kæmpende og sejgt udholdende Ejnar Mikkelsen, manden, der aldrig anerkendte noget nederlag – og derfor heller aldrig har lidt noget.

Man har tit haft indtryk af, at Ejnar Mikkelsen elskede kampen for kampens skyld, ret som de gamle kæmper i Nord. Han *ville* simpelthen være i forreste række, hvor der foregik noget – og i stille fredstider skulle han nok selv sørge for, at der kom til at ske noget både hist og her og på vidt forskellige områder. Men i nærværende bog erkender Ejnar Mikkelsen, at han først efter at være fyldt de fyrre fandt sit egentlige livsmål, sit ståsted kalder han det selv, skønt guderne vil vide, at der aldrig blev stilstand på ståstedet. Ejnar Mikkelsen gør en brat drejning midt på den arktiske arena. Han vender sig bort fra ungdommens higen efter fjerne geografiske mål og kaster al sin iderigdom og kraft ind i kampen for en sag, som pludseligt kommer til at stå lyslevende for ham, krævende al hans tid, alle hans kræfter: østgrønlandernes eksistens og fremtid.

Der er mennesker, som tror på en skæbne, og som gennem alle livets tilskikkelser trøster sig med, »at sådan skulle det altså være«. Der er få mennesker, som tilfældet har kastet sådan rundt med som med Ejnar Mikkelsen, men skæbnens gudinde blev hurtigt frataget initiativet; thi aldrig så snart så Ejnar Mikkelsen sig dumpet ned i en ny situation, før han tog sagen i sin egen

hånd og skabte noget helt nyt og uventet ud af skæbnens lunefulde spil. Han lod sig ikke dirigere, hvad han iøvrigt heller ikke gør i dag i sit firsindstyvende år. Ejnar Mikkelsen er stadig manden med ideerne, med viljen og evnen til at skabe det positive, klog nok til at bøje sig for æn-

Kaptajnen på broen i Østgrønlands storis.

drede forudsætninger og ung nok til at forstå nutidens nye målsætning og krav.

Alle vi, der kender Ejnar Mikkelsen personligt, ved, at vel er Miki de tusinde ideers ophavsmand, der gennem årene har tændt og næret spæklampens livgivende flamme, men ved siden af lampens urolige ånd sad til stadighed Ella med lampepinden i sin kloge hånd, som plejede, opmuntrede og formede de ofte vildfarende gnister, så lampen kom til at brænde roligt og støt, trods

polarnattens stærke stormstød udenfor. Inde i hytten hos Ella var der altid tryghed og en enestående, selvopofrende forståelse, der ofte for fru Ejnar Mikkelsen betød årelang ensomhed og uvished. Men gennem alt stod hun støt og værdig ved sin mands side, klog, kærlig og opmuntrende. Hun beundrer ham – og vi deler hans beundring for hende! Gang på gang gives der udtryk derfor i denne bog. Først når en ide er blevet gennemdrøftet med Ella, og hun har sagt god for den, føler Miki sig helt sikker – og sætter alle sejl til, selv i strideste modvind, kaptajnen over alle kaptajner.

Ved et tilfælde havnede Ejnar Mikkelsen engang som kolonibestyrer i Angmagssalik og tilbragte et år her sammen med fru Ella. Det blev et år, som kom til at betyde såre meget for hans forståelse af østgrønlanderne og hans fremtidige virke for disse mennesker. Fra nu af slap Ejnar Mikkelsen sin ungdoms urolige higen efter nye mål. Han fandt en langt større opgave i at hjælpe den østgrønlandske befolkning frem til en plads i nutidens Grønland. Officielt var han blevet udnævnt til inspektør for Østgrønland, en stilling med ringe løn og stort ansvar, hvilket Ejnar Mikkelsen tilfulde vedkendte sig og levede op til. Pligt og ansvarsfølelse har siden præget hans virke og utrættelige kamp for at give østgrønlanderne bedre kår. Herom fortæller bogen bedst selv.

Bogen er fyldt med spillende humor og ofte skånselsløs selvironi – indimellem med små rørende tildragelser, som på afstand i tid og sted kalder smilet frem, men som dengang var dybt alvorlige, for eksempel beretningen om den unge Angmagssalik-grønlander, der på grund af nogle små forseelser var blevet dømt til tre års forvis-

ning til en fjern boplads – en såre hård dom – tænk, at den elskelige Miki kunne være så streng – men han fortrød i nattens løb og mødte op ved bådens afgang næste morgen med en ny riffel og et par nye bukser til den unge synder – han skulle ikke rejse frysende og tomhændet bort – han skulle have en fair chance, der iøvrigt rettede ham op, så han senere kunne vende tilbage med hæder. Det var hjertets jura, som flv. justitsminister Helga Pedersen så træffende engang kaldte Ejnar Mikkelsens virke som dommer i Østgrønland.

En streng retfærdighedssans har altid præget Ejnar Mikkelsen i tanke, skrift og handling. Ofte har han bekæmpet en mand med næb og kløer og saltsyre i penneskafet, når han følte sig uretfærdigt behandlet, men dette forhindrede aldrig, at samme mand samtidig nød Ejnar Mikkelsens fulde anerkendelse for hans positive indsats i en anden sag.

Efter denne bogs fremkomst har Ejnar Mikkelsen truet med at ville lade pennen hvile. Det skal nu ikke tages alvorligt, for det er en simpel umulighed. Flere af hans ungdomsbøger bør igen frem på boghylderne efter at have været udsolgt i et par menneskealdre – og hvad med et skønsomt udvalg af de bedste af Ejnar Mikkelsens kronikker og polemiske avisartikler fra de perioder, hvor orkanerne rasede hårdest, og hvor Ejnar Mikkelsen levede mest! Der er stof til mange bøger endnu, og Gyldendal har sagtens en mand, der med sikker sporsans kan pløje bunkerne igennem og fremdrage det rette stof, give det baggrund og form. Det bør gøres nu.

Ejnar Mikkelsen har næppe tid selv. Han er allerede langt inde i forarbejderne til nye ekspositioner.

Chr. Vibe.